

СУЧАСНИЙ СТАН НАУКОВОЇ ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ІСПАНОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННІ

Костюк К. О.

19catalina19@gmail.com

Київський національний лінгвістичний університет

Дата надходження 20.03.2018. Рекомендовано до друку 28.05.2018.

Анотація. У статті розглянуто сучасні наукові праці щодо формування у майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованої іномовної комунікативної компетентності. Проаналізовано різновиди досліджуваної компетентності, виучувані іноземні мови, різновиди закладів освіти. Виявлено відсутність наукових праць про формування у майбутніх менеджерів туризму саме іспаномовної компетентності в діалогічному мовленні, що й зумовлює актуальність досліджуваної проблеми.

Ключові слова: професійно орієнтована іномовна комунікативна компетентність, діалогічне мовлення, майбутні менеджери туризму, іспанська мова.

Костюк Е. А. Киевский национальный лингвистический университет

Современное состояние научного исследования проблемы формирования у будущих менеджеров туризма ипаноязычной компетентности в диалогической речи

Аннотация. В работе рассмотрены современные научные работы по формированию профессионально ориентированной ипаноязычной компетентности в диалогической речи у будущих менеджеров туризма. Определены общие и отличительные черты исследований. Проанализирована научная литература.

Ключевые слова: профессионально ориентированная иноязычная коммуникативная компетентность, диалогическая речь, будущие менеджеры по туризму, испанский язык.

Kostiuk K. Kyiv National Linguistic University

Analysis of modern scientific works in formation of professionally oriented Spanish competence in dialogical speech of prospective tourism managers

Abstract. Introduction. The article is based on the analysis of foreign and Ukrainian scholars which are dedicated to professionally oriented Spanish competence in dialogical speech of prospective tourism managers. The general and distinctive features of scientific studies are theoretically characterized by the following criteria: the foreign language which is chosen, the type of competence, students and the year of study. Actual directions of teaching of professionally oriented speaking competences for prospective tourism managers are determined. **Purpose** of this article is to analyze the contemporary conditions of professionally oriented Spanish competence in dialogical speech formation. The communicative competence of foreign language is the most important component in efficient development of international tourism and thus of an effective level of service as well. This competence is based on the ability to understand and react adequately to the needs of a client. Nowadays, the success of a tourism manager and his/her competitiveness depends on the ability to be on the same wavelength with clients, to adjust professional activity in accordance with personal needs and existing language situation. **Methods.** The analysis of scientific psychological researches and methodological problems of interference and positive translation in learning foreign language after the first implementation in Ukraine and abroad in order to systematize the existence of the rhythms of the elimination of scientific concepts and foreign language learning strategies. **Results.** The methods which optimize the learning process are highlighted according to the results obtained for the formation of prospective tourism managers' professionally oriented Spanish competence in dialogical speech. It should be noted that the formation of a foreign-language communicative competence for the professional orientation of prospective tourism managers began its development from the end of the twentieth century and now is a relevant link. Scientific researches were conducted mainly on the Germanic languages, e.g. English and German, and the Roman group was represented by the French and Spanish languages. Various types of professionally oriented communicative competencies are considered, but dialogic speech leaves space for further investigations. Studies in teaching methods of foreign languages are directed on higher schools and colleges. **Conclusion.** The formation of professionally oriented foreign language communicative

competence of prospective tourism managers is a continuous tourism education, which should be based on humanistic philosophy and provide personally oriented and professionally directed educational activities. This formation should promote the creative potential of individuals in the pedagogical process and provide the tourism industry of Ukraine with competitive specialists. The formation of a professionally oriented foreign language communicative competence of prospective tourism managers should be aimed at training professionals with such abilities as self-determination, self-actualization and self-realization throughout their life. Also it should be oriented on intercultural communication by using two or more foreign languages in communication with tourists of different national and cultural traditions, beliefs; flexibility, mobility, needs of labor market, peculiarities of tourism should be taken into account. The analysis of modern scientific sources of prospective tourism managers' professionally oriented foreign language communicative competence formation has shown that the topic is relevant for further scientific research of dialogical speech.

Keywords: professionally oriented foreign communicative competence, dialogical speech, prospective tourism managers, Spanish.

Постановка проблеми. В умовах активного розвитку міжнародного туризму найважливішою складовою високої професійної кваліфікації фахівця туристичної індустрії, відповідно й ефективного рівня обслуговування, є його іншомовна комунікативна компетентність, зокрема вміння зрозуміти й адекватно реагувати на потреби клієнта, який обслуговується. Сьогодні успіх менеджера з туризму та його конкурентоспроможність на ринку праці безпосередньо залежать від того, наскільки він може знайти “спільну мову” з клієнтами, скоригувати свої професійні дії відповідно до їхніх особистісних потреб і наявної мовленнєвої ситуації під час комунікативної взаємодії.

Аналіз останніх публікацій. Вивчення й аналіз іншомовної комунікативної компетентності та практичне розроблення методики навчання іноземної мови майбутніх менеджерів туризму наразі знаходяться в полі зору таких науковців, як О. Б. Бігич, О. А. Алілуйко, М. О. Вчерашня, О. Ю. Гальченко, І. М. Іванова, Н. М. Ізорія, Л. П. Кістанова, І. В. Кодлюк, Т. Г. Лобишева, М. М. Митник, Я. В. Окопна, М. М. Татосьян, А. Ю. Чуфарлічева, Н. П. Шабаєва, Л. Є. Шевніна, які досліджують різні аспекти спеціальності “Туризм”.

Метою статті є проаналізувати сучасний стан наукової дослідженості проблеми формування у майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованої іспаномовної компетентності в діалогічному мовленні.

Основні результати дослідження. Сучасне суспільство розвивається швидкими темпами, прогресують усі сфери життєдіяльності. Людина прагне до нових відчуттів й емоцій, які не може отримати в рамках свого буденного існування. Саме тому популярності набуває туристична сфера. Якщо раніше ця послуга була розкішною, то наразі вона є найпопулярнішою й найзагребованішою серед споживачів. Працівник туристичної сфери має багато завдань у своїй професійній діяльності. Одне з найважливіших – здатність без помічників обмінюватись інформацією двома і більше іноземними мовами для здійснення повного комплексу обслуговування: порозуміння між усіма учасниками послуги, що надається, збереження конфіденційності клієнта й подальшої допомоги йому під час використання обраного туру тощо. Саме це й спричинює увагу науковців до формування у майбутнього менеджера туризму професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності.

Починаючи з середини 90-х років минулого століття, навчання фахівців туристичної сфери набуває свого наукового підґрунтя з метою розроблення методики формування у майбутнього менеджера туризму професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності. Алілуйко О. А. виокремлює прагмалінгвістичні англійські засоби, які оформлюють комунікативні наміри фахівця туристичної сфери в процесі спілкування і не тільки корелюють з нормами мовленнєвого етикету, а й сприяють створенню доброзичливої атмосфери як невід’ємної частини спілкування в системі туристського обслуговування. В центрі уваги дослідниці було англійське монологічне мовлення (Алілуйко, 2000).

Навчання термінологічного перекладу, який забезпечує формування професійних комунікативних умінь, необхідних фахівцям туристичної індустрії, є предметом дослідження Лобишевої Т. Г. У пропонованій нею моделі формування професійних комунікативних умінь у процесі навчання термінологічного перекладу представлено термінологічний тезаурус, визначено основні комунікативні вміння, необхідні фахівцеві туристичного профілю, форми й методи навчальної діяльності, а також перекладацькі прийоми (Лобишева, 2003).

Дослідження Шабаєвої Н. П. націлене на вивчення професійно орієнтованих навчально-мовленнєвих ситуацій як способу навчання майбутніх менеджерів туризму. Авторка докладно аналізує зміст професійно кваліфікаційної структури туристичних кадрів, структуру їхньої професійної освіти й особливості професійної іншомовної освіти фахівців сфери туризму. Це дає змогу виявити особливості професійної підготовки фахівців сфери туризму до іншомовного спілкування, надати визначення поняття “професійно орієнтована навчально-мовленнєва ситуація” як способу навчання майбутніх фахівців сфери туризму іншомовного спілкування, визначити структуру й функції навчально-мовленнєвої ситуації, обґрунтувати переваги її використання на заняттях з англійської мови (Шабаєва, 2004).

Дисертацію Кістанової Л. П. присвячено ситуативно-тезаурусному підходу до навчання англійської мови. Авторка не тільки моделює ситуації професійного спілкування, які спрямовані на оволодіння майбутніми менеджерами туріндустрії професійно орієнтованими іншомовними тезаурусними структурами, а й акцентує необхідність поетапного ускладнення комунікативних навчальних завдань. Ланцюгово-функціональну спрямованість комунікативних ситуацій визначають завдання професійного спілкування фахівців туріндустрії, а змістовно-предметне підґрунтя – професійно орієнтовані іншомовні тезаурусні структури (Кістанова, 2006).

Дослідження Ізорії Н. М. ґрунтується на особистісно орієнтованому підході до формування у майбутніх фахівців сфери туризму іншомовної комунікативної компетентності. Найважливішим критерієм високого рівня її сформованості авторка вважає оволодіння мовленнєвими стратегіями здійснення міжкультурної комунікації й ділового професійного спілкування, тому пропонує активно використовувати інтерактивні технології й методи інтенсивного комп’ютерного навчання англійської мови (Ізорія, 2008).

Вчєрашня М. О. звертається до тренінгу як організаційної форми навчання іноземної мови, зіставляє тенденції професійно орієнтованого іншомовного навчання фахівців індустрії туризму й принципи реалізації властивостей тренінгу (підвищена активність учасників, навчальна спрямованість, ігровий характер, зворотний зв’язок, групова форма навчання) (Вчєрашня, 2010).

Методику навчання майбутніх менеджерів туризму створення англомовних туристичних проєктів досліджує Чуфарлічева А. Ю., яка підтримала ідею використання інноваційних інтерактивних технологій у навчанні іноземної мови. Авторка проаналізувала наявні комп’ютерні технології навчання для укладання туристичних проєктів і розробила систему комп’ютерних вправ і модель навчання майбутніх менеджерів туризму створення саме англомовних туристичних проєктів (Чуфарлічева, 2010).

Проблема подолання професійно комунікативних деформацій під час формування у майбутніх менеджерів туріндустрії іншомовної комунікативної компетентності досліджена Татосьян М. М., яка контекстом дослідження обрала інтегровано-модульний підхід. Базовою навчальною дисципліною авторка вважає іноземну мову, викладати яку необхідно з використанням комп’ютерних технологій, орієнтованих на подолання професійно-комунікативних деформацій та заснованих на міжпредметних зв’язках і поетапному ускладненні професійно-комунікативних завдань (Татосьян, 2011).

Шевніна Л. Є. (2012) пропонує жанровий підхід, як різновид когнітивно-комунікативного підходу, до навчання майбутніх менеджерів туризму ділового спілкування, який передбачає ознайомлення зі зразками жанру, характерними для певної сфери їх спілкування. Жанровий

підхід уможливило моделювання й використання професійно значущих текстів, аналогічних тим, котрі траплятимуться у майбутній практиці професійного спілкування. Авторка досліджує англомовне ділове письмо майбутніх менеджерів туризму.

Митник М. М. (2013, 2014) акцентує увагу на психолого-лінгвістичних особливостях породження майбутніми фахівцями сфери туризму англійського й французького презентаційного мовлення.

Предметом дослідження Кодлюка І. В. (2015) є формування у студентів коледжу – майбутніх фахівців з туризму – англійської комунікативної компетентності в діалогічному мовленні. Формування у молодших спеціалістів – випускників коледжів – професійно орієнтованої англомовної комунікативної компетентності в письмі також досліджує Гальченко О. Ю. (2016). Раніше проблема формування іншомовної комунікативної компетентності розглядалась лише щодо студентів закладів вищої освіти

Окопна Я. В. (2014а, 2014б, 2017) досліджує процес формування у майбутніх туристичних менеджерів професійно орієнтованої комунікативної компетентності в говорінні й письмі німецькою мовою як другою іноземною: визначає цілі, добирає підходи й залучає сучасні технології навчання, зокрема наголошує на доцільності використання дистанційного навчання в системі Moodle.

На використанні сучасних технологій і засобів формування міжкультурної компетентності акцентує О. Б. Бігич (2017а, 2017б, 2017с), яка для майбутніх менеджерів туризму розробила електронний / мобільний кейси “Екологічний туризм” іспанською й англійською мовами “Turismo ecologico en Costa Rica” й “Ecotourism in Australia”.

Узагальнимо викладене вище у таблиці.

Таблиця

Наукові дослідження процесу формування у майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності

Автор, рік	Вид наукової праці	Іноземна мова	Вид професійно орієнтованої компетентності	Суб'єкт навчання
Алілуйко Е. А., 2000 р.	Дисертація	Англійська мова	Монологічне мовлення	Студент університету
Лобишева Т. Г., 2003 р.	Дисертація	Англійська мова	Говоріння	Студент університету
Шабасєва Н. П., 2004 р.	Дисертація	Англійська мова	Говоріння й аудіювання	Студент університету
Кістанова Л. П., 2006 р.	Дисертація	Англійська мова	Лексична	Студент університету
Ізорія Н. М., 2008 р.	Дисертація	Англійська мова	Монологічне мовлення	Студент університету
Вчєрашня М. О., 2010 р.	Дисертація	Німецька мова	Комунікативна	Студент університету
Чуфарлічева А. Ю., 2010р.	Дисертація	Англійська мова	Комунікативна	Студент університету
Татосьян М. М., 2011 р.	Дисертація	Англійська мова	Комунікативна	Студент університету
Шевніна Л. Є., 2012 р.	Дисертація	Англійська мова	Жанрова	Студент університету
Митник М. М., 2014 р.	Стаття	Французька мова	Комунікативна	Студент університету
Митник М. М., 2014 р.	Дисертація	Англійська мова	Комунікативна	Студент університету

Продовження табл.

Кодлюк І. В., 2015 р.	Стаття	Англійська мова	Діалогічне мовлення	Студент коледжу
Гальченко О. Ю., 2016 р.	Дисертація	Англійська мова	Письмо	Студент коледжу
Окопна Я. В., 2014, 2017 р.р.	Статті	Німецька мова	Говоріння Письмо	Студент університету
Бігич О. Б., 2017 р.	Стаття	Іспанська й англійська мови	Міжкультурна	Студент університету
Бігич О. Б., 2017 р.	Монографії	Іспанська й англійська мови	Міжкультурна	Студент університету

Висновки й перспективи подальших розвідок. Таким чином, формування у майбутніх менеджерів туризму іношомовної комунікативної компетентності з професійною орієнтацією, почавши свій розвиток з кінця минулого століття, наразі залишається актуальною проблемою. З-поміж досліджуваних різновидів професійно орієнтованої комунікативної й міжкультурної компетентностей домінувальними є продуктивні види – іношомвні говоріння й письмо. Наукові дослідження здебільшого виконано на матеріалі англійської мови. Іспанська ж мова представлена лише в практичних розробках О. Б. Бігич. З-поміж суб'єктів навчання переважають студенти закладів вищої освіти.

Оскільки діалогічне мовлення є найуживанішим фахівцями туристичної сфери, перспективи подальших наукових розвідок передбачають визначення змісту формування у майбутніх менеджерів туризму іспаномовної комунікативної компетентності в діалогічному мовленні.

ЛІТЕРАТУРА

- Алилуйко, Е. А. (2000). *Формирование коммуникативной компетентности менеджеров туризма в процессе изучения иностранного языка* (Кандидатская диссертация). Российская международная академия туризма, Москва, Российская Федерация.
- Бігич, О. Б. (2014). Мобільний кейс як засіб формування міжкультурної компетентності у майбутніх менеджерів туризму. В О. Б. Бігич (Ред.), *Кейсова і подкаст технології формування міжкультурної компетентності* (сс. 133-144). Київ, Україна: Вид. центр КНЛУ.
- Бігич, О. Б. (2017а). Електронний кейс як засіб формування у майбутніх менеджерів туризму міжкультурної компетентності. *Іноземні мови, 1*, 17-22.
- Бігич, О. Б. (2017б). Електронний кейс “Turismo ecológico en Costa Rica”. В О. Б. Бігич, *Методична скарбничка вчителя / викладача іспанської мови: формування лінгвосоціокультурної компетентності* [монографія] (сс. 73-82). Київ, Україна: Вид. центр КНЛУ.
- Вчерашняя, М. А. (2010). *Коммуникативный тренинг как форма организации профессионально-ориентированного иноязычного обучения специалистов индустрии туризма* (Автореферат кандидатской диссертации). ФГОУ ФПО “Российский государственный университет имени Иммануила Канта”, Калининград, Российская Федерация.
- Гальченко, О. Ю. (2016). *Навчання майбутніх менеджерів туризму професійно орієнтованого англійського письма в коледжах* (Автореферат кандидатської дисертації). Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна.
- Изория, Н. М. (2008). *Формирование иноязычной компетенции будущих специалистов сферы туризма в вузах культуры и искусств* (Автореферат кандидатской диссертации). Московский государственный университет культуры и искусств, Химки, Российская Федерация.
- Кистанова, Л. П. (2006). *Ситуативно-тезаурусный подход к формированию иноязычной коммуникативной компетентности будущих специалистов туристической индустрии* (Кандидатская диссертация). Адыгейский государственный университет, г. Майкоп, Российская Федерация.
- Кодлюк, І. В. (2015). Іношомвне діалогічне мовлення майбутніх фахівців з туризму як педагогічна проблема. *Проблеми сучасного педагогічного образования, 48(2)*, 78-84.

- Лобишева, Т. Г. (2003). *Формирование профессиональных коммуникативных умений у студентов туристского вуза в процессе обучения терминологическому переводу* (Кандидатская диссертация). Российская международная академия туризма, Сходня, Российская Федерация.
- Митник, М. М. (2013). Особливості методики навчання майбутніх фахівців сфери туризму професійної презентації французькою мовою. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Серія: Педагогіка, 2*, 134-139.
- Митник, М. М. (2014). *Навчання іншомовної професійної презентації майбутніх фахівців сфери туризму* (Кандидатська дисертація). Державний заклад “Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського”, Одеса, Україна.
- Окопна, Я. В. (2014а). Сучасні підходи до формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності майбутніх туристичних менеджерів. *Наукові записки [Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя], Серія: Психолого-педагогічні науки, 1*, 186-192.
- Окопна, Я. В. (2014б). Цілі формування професійно орієнтованої компетентності у майбутніх працівників туристичної сфери німецькою мовою як другою іноземною. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України, Серія: Педагогіка, 2*. Взято з: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_2_4.pdf
- Окопна, Я. В. (2017). Технології професійно орієнтованого навчання говоріння й письма другою іноземною мовою майбутніх туризмознавців. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України, Серія: Педагогіка, 5*. Взято з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_5_14.
- Татосьян, М. М. (2011). *Преодоление профессионально-коммуникативных деформаций в контексте формирования иноязычной компетентности будущих специалистов туристической индустрии* (Кандидатская диссертация). Сочинский государственный университет туризма и курортного дела, Сочи, Российская Федерация.
- Чуфарлічева, А. Ю. (2010). *Методика навчання майбутніх менеджерів туризму створення англомовних туристичних проєктів* (Автореферат кандидатської дисертації). Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна.
- Шабаева, Н. П. (2004). *Профессионально-ориентированные учебно-речевые ситуации в подготовке специалистов для сферы туризма (на примере обучения английскому языку)* (Автореферат кандидатской диссертации). Российская международная академия туризма, Сходня, Российская Федерация.
- Шевніна, Л. Є. (2012). *Формування жанрової компетенції в англійському діловому писемному мовленні майбутніх менеджерів туризму* (Автореферат кандидатської дисертації). “Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського”, Одеса.

REFERENCES

- Alilujko, E. A. (2000). *Formirovanie kommunikativnoj kompetentnosti menedzherov turizma v processe izuchenija inostrannogo jazyka* (Kandidatskaja dissertacija). Rossijskaja mezhdunarodnaja akademija turizma, Moskva, Rossijskaja Federacija.
- Bihych, O. B. (2014). Mobil'nyj kejs iak zasib formuvannia mizhkul'turnoi kompetentnosti u majbutnikh menedzheriv turyzmu. V O. B. Bihych (Red.), *Kejsova i podkast tekhnolohii formuvannia mizhkul'turnoi kompetentnosti* (tsts. 133-144). Kyiv, Ukraina: Vyd. tsentr KNLU.
- Bihych, O. B. (2017a). Elektronnyj kejs iak zasib formuvannia u majbutnikh menedzheriv turyzmu mizhkul'turnoi kompetentnosti. *Inozemni movy, 1*, 17-22.
- Bihych, O. B. (2017b). Elektronnyj kejs “Turismo etsolygitso en Tsosta Ritsa”. V O. B. Bihych, *Metodychna skarbnyhka vchytelia / vykladacha ispans'koi movy: formuvannia linhvostosotkiul'turnoi kompetentnosti [monohrafiia]* (tsts. 73-82). Kyiv, Ukraina: Vyd. tsentr KNLU.

- Vcherashnjaja, M. A. (2010). Kommunikativnyj trening kak forma organizacii professional'no-orientirovannogo inozazychnogo obuchenija specialistov industrii turizma (Avtoreferat kandidatskoj dissertacii). FGOU FPO "Rossijskij gosudarstvennyj universitet imeni Immanuila Kanta", Kaliningrad, Rossijskaja Federacija.
- Hal'chenko, O. Yu. (2016). Navchannia majbutnikh menedzheriv turyzmu profesijno oriientovanoho anhlomovnoho pys'ma v koledzhakh (Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii). Kyivs'kyj natsional'nyj lnhvistychnyj universytet, Kyiv, Ukraina.
- Izorija, N. M. (2008). Formirovanie inozazychnoj kompetencii budushhijh specialistov sfery turizma v vuzah kul'tury i iskusstv (Avtoreferat kandidatskoj dissertacii). Moskovskij gosudarstvennyj universitet kul'tury i iskusstv, Himki, Rossijskaja Federacija.
- Kistanova, L. P. (2006). Situativno-tezaurusnyj podhod k formirovaniju inozazychnoj kommunikativnoj kompetentnosti budushhijh specialistov turindustrii (Kandidatskaja dissertacija). Adygejskij gosudarstvennyj universitet, g. Majkop, Rossijskaja Federacija.
- Kodliuk, I. V. (2015). Inshomovne dialohichne movlennia majbutnikh fakhivtsiv z turyzmu iak pedahohichna problema. Problemy sovremennoho pedahohyčeskoho obrazovanyia, 48(2), 78-84.
- Lobisheva, T. G. (2003). Formirovanie professional'nyh kommunikativnyh umenij u studentov turistskogo vuza v processe obuchenija terminologičeskomu perevodu (Kandidatskaja dissertacija). Rossijskaja mezhdunarodnaja akademija turizma, Shodnja, Rossijskaja Federacija.
- Mytnyk, M. M. (2013). Osoblyvosti metodyky navchannia majbutnikh fakhivtsiv sfery turyzmu profesijnoi prezentatsii frantsuz'koiu movoiu. Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka, Serii: Pedahohika, 2, 134-139.
- Mytnyk, M. M. (2014). Navchannia inshomovnoi profesijnoi prezentatsii majbutnikh fakhivtsiv sfery turyzmu (Kandydats'ka dysertatsiia). Derzhavnyj zaklad "Pivdenoukrains'kyj natsional'nyj pedahohichnyj universytet im. K. D. Ushyns'koho", Odesa, Ukraina.
- Okopna, Ya. V. (2014a). Suchasni pidkhody do formuvannia profesijno oriientovanoi inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti majbutnikh turystyčnykh menedzheriv. Naukovi zapysky [Nizhyns'koho derzhavnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia], Serii: Psykholoho-pedahohični nauky, 1, 186-192.
- Okopna, Ya. V. (2014b). Tsili formuvannia profesijno oriientovanoi kompetentnosti u majbutnikh pratsivnykiv turystyčnoi sfery nimets'koiu movoiu iak druhoiu inozemnoiu. Visnyk Natsional'noi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Serii: Pedahohika, 2. Vziato z: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2014_2_4.pdf
- Okopna, Ya. V. (2017). Tekhnologii profesijno oriientovanoho navchannia hovorinnia j pys'ma druhoiu inozemnoiu movoiu majbutnikh turyzmoznavtsiv. Visnyk Natsional'noi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, Serii: Pedahohika, 5. Vziato z: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2017_5_14.
- Tatos'jan, M. M. (2011). Preodolenie professional'no-kommunikativnyh deformacij v kontekste formirovanija inozazychnoj kompetentnosti budushhijh specialistov turindustrii (Kandidatskaja dissertacija). Sochinskij gosudarstvennyj universitet turizma i kurortnogo dela, Sochi, Rossijskaja Federacija.
- Chufarlicheva, A. Yu. (2010). Metodyka navchannia majbutnikh menedzheriv turyzmu stvorennia anhlomovnykh turystyčnykh proekti (Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii). Kyivs'kyj natsional'nyj lnhvistychnyj universytet, Kyiv, Ukraina.
- Shabaeva, N. P. (2004). Professional'no-orientirovannye uchebno-rechevye situacii v podgotovke specialistov dlja sfery turizma (na primere obuchenija anglijskomu jazyku) (Avtoreferat kandidatskoj dissertacii). Rossijskaja mezhdunarodnaja akademija turizma, Shodnja, Rossijskaja Federacija.
- Shevnina, L. Ye. (2012). Formuvannia zhanrovoi kompetentsii v anhlis'komu dilovomu pysemnomu movlenni majbutnikh menedzheriv turyzmu (Avtoreferat kandydats'koi dysertatsii). Pivdenoukrains'kyj natsional'nyj pedahohichnyj universytet im. K. D. Ushyns'koho", Odesa.